

JAARVERSLAG LAMPION 2018

April 2019

1. Inleiding

Het Landelijk Informatie en adviespunt voor de gezondheidszorg voor ongedocumenteerden – vaak nog illegalen genoemd – en niet toegelaten asielzoekers ging op 1 april 2004 van start. Het jaarverslag van 2018 geeft de gegevens weer van het veertiende volledige jaar van het bestaan van Lampion. In het beleid van de regering veranderde dit jaar weinig. Wel werd een eerste aanzet gegeven om te komen tot een meer gereguleerde opvang van migranten zonder verblijfsrecht. Eind november sloot het Rijk een samenwerkingsovereenkomst met de VNG. Na een ontwikkeltraject van vijf pilots ondersteund door een landelijk programma zal – als dit traject succesvol is – een bestuursakkoord gesloten worden waarna gewerkt zal worden aan een landelijk dekkend netwerk van acht Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV's).

2. De organisatie van Lampion

De stuurgroep van Lampion, bestaande uit vertegenwoordigers van landelijke organisaties (zie bijlage 1) kwam in 2018 driemaal bijeen, namelijk op 25 januari, 28 juni en 8 november. De geplande vergadering van 26 april vond geen doorgang omdat op die dag de voorzitter een koninklijke onderscheiding mocht ontvangen, mede vanwege de activiteiten van Lampion.

Twee in 2017 ontstane vacatures werden in 2018 weer ingevuld: mevrouw I. de Zeeuw vertegenwoordigt de KNMT en mevrouw W. van Driel vertegenwoordigt de KNOV in de stuurgroep. Medio 2018 verving de heer J. Cortjens de heer E. Rotteveel als waarnemer van het CAK.

De stuurgroep draagt door uitwisseling met elkaar bij aan oplossingen voor knelpunten van de toegang voor de gezondheidszorg aan ongedocumenteerden.

De stuurgroep overlegde in 2018 over de volgende onderwerpen:

- Het jaarverslag Lampion 2017.
- Een door OKIA (Den Haag) voorgenomen organisatie van een symposium over 20 jaar Koppelingswet.
- Mogelijk misbruik van de financieringsregeling onverzekerbare vreemdelingen.
- (On)mogelijkheid van vergoeding kosten van tolken bij de zorg aan ongedocumenteerden.
- Problemen met onderverzekering, van m.n. buitenlandse studenten en Oost-Europeanen.
- Weigering door ziekenhuizen van ongedocumenteerden.
- Tandzorg voor ongedocumenteerden.

Vaste agendapunten zijn de kwartaaloverzichten van het gebruik van de website en het landelijk informatie- en adviespunt, en het uitwisselen van informatie tussen de deelnemers aan Lampion.

Externe contacten vanuit Lampion

- De voorzitter nam op 8 maart deel aan de consultatieronde van Dokters van de Wereld over een concept-rapport over positionering zorgtoegang ongedocumenteerden'. Het definitieve rapport 'De deur naar de zorg' is op de Lampionsite geplaatst.
- De voorzitter woonde op 25 september de brainstorm bijeenkomst 'Informatievoorziening over mensenhandel voor ongedocumenteerde migranten, ter vergroting van weerbaarheid en zelfidentificatie' bij. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door het Nederlandse Rode Kruis, als co-applicant van een Europees project.
- De secretaris besteedde, in diverse trainingen over cultuurspecifieke trainingen die zij gaf, aandacht aan Lampion en de zorg aan ongedocumenteerden.

3. Financiën

Kosten	Bedrag
Loonkosten secretaris	€ 14.965,00
Loonkosten administratieve ondersteuning	€ 1.920,00
Materiële kosten: website	€ 1.070,85
Materiële kosten: lidmaatschap Picum	€ 50,00
Representatie	€ 411,30
Totaal	€ 17.657,70

Deze kosten betreffen de kosten die Pharos, als Lampion faciliterende instelling, maakt. De werkelijke kosten liggen hoger. De uren die de deelnemers van de aan Lampion deelnemende organisaties besteden, nemen deze organisaties voor eigen rekening. De kosten, zoals reiskosten, worden niet aan Lampion doorberekend. Daarnaast beschikt Lampion één dag per week over een vrijwilliger.

4. De uitvoering

Voor de voorlichting over de zorg aan ongedocumenteerden beschikt Lampion over de website www.lampion.info. Vragenstellers kunnen hun vraag op het vragenformulier stellen en worden dan teruggemaid. Ook kunnen ze op het formulier aangeven dat ze teruggebeld willen worden.

4.1 De website

Tabel 1: Overzicht frequentie bezoek website-pagina's van hoog naar laag

Pagina	Aantal in 2018	Aantal in 2017	Aantal in 2016	Aantal in 2015
Te verlenen zorg aan illegalen	4.584	5.193	3.628	4.304
Vreemdelingenwetgeving	2.642	4.426	5.607	6.721
Homepage + de daarop gepubliceerde nieuwsberichten	1.978	2.386	2.271	3.032
Opvang en onderdak	1.179	1.137	1.137	1.264
Wet- en regelgeving gezondheidszorg	939	942	639	917
Financiering van de zorg aan illegalen	586	800	851	938
Informatie over Lampion	386	520	404	321
Informatie- en adviespunt	380	451	504	703
Informatie over landen van herkomst	234	256	265	266
Overige pagina's	710	590	490	583
Totaal	13.618	16.701	15.796	19.049

4.2 Het Informatie- en adviespunt

Tabel 2: Overzicht van vragenstellers

Vragenstellers	Aantal	
<i>Zorgverleners/-instellingen</i>		
Huisarts	2	
Verloskundige	1	
Ziekenhuis	1	
Tandarts	0	
GGZ-instelling	4	
Instelling maatschappelijk werk	5	
Jeugdzorg	0	
Maatschappelijke opvangvoorziening	0	
Overige	9	
Subtotaal zorgverleners		22
<i>Overige vragenstellers</i>		
Familie/vrienden/kennissen		29
Cliënt zelf		10
School		2
Justitievoorziening		1
Overheidsinstantie		1
Rechtshulp		0
Organisatie tbv vluchtelingen/allochtonen/illegalen		5
Kerkelijke organisatie		0
Onderzoeker/student		8
Media		1
Overige		2
Totaal		59
Totaal-generaal		81

Tabel 3: Waarover had men informatie nodig

Onderwerp	2018	2017	2016	2015
Financiering zorg aan illegalen	34	30	32	21
Algemene info over zorg aan illegalen (voorheen Lampion)	8	5	14	7
Interpretatie medisch noodzakelijke zorg	0	0	1	0
(Niet) betalen rekening	1	3	5	3
Mogelijkheid verzekering	1	0	2	2
Toegang tot de 2e lijn	1	11	9	13
Toegang tot AWBZ-voorzieningen	2	1	1	3
Hulpverlenings-/behandelmogelijkheden	15	6	7	14
Onderdak/huisvesting	2	4	10	8
Juridische/verblijfsrechtelijke procedures	9	9	18	16
Behandelmogelijkheden land van herkomst	0	0	2	1
Nazorg	0	0	0	0
Medische hulpmiddelen	0	1	0	0
Overig	13	26	8	10
Totaal	86	96	109	98

Tabel 4: Doorverwijzingen in verband met nader advies vanuit het Informatie- en adviespunt

Instantie	Aantal
Steunorganisaties voor ongedocumenteerden	0
Partners in Lampion	8
iMMO	0
Juridisch loket/advocaat	2
Overig	3
Totaal	13

Tabel 5: Profiel van de illegale patiënt

Profiel	Aantal
Mannen	18
Vrouwen, waarvan 9 zwanger	28
Kinderen	12
Onbekend	23
Totaal	81

Beschouwing

Het gebruik van het Advies- en informatiepunt in dit jaar was vergelijkbaar met dat van vorig jaar. Het gebruik van de website liep iets terug; vooral de pagina's over vreemdelingenwetgeving werden minder bekeken.

Zorgplicht voor ongedocumenteerde patiënten

Een aantal zorgverleners had vragen over de zorgplicht voor een ongedocumenteerde patiënt.

Moet – gelet op persoonsgerichte zorg – een ongedocumenteerde patiënt opgeroepen worden voor controle van zijn chronische ziekte?

Leidt de zorgplicht voor een ongedocumenteerde patiënt er toe dat deze na een ziekenhuisopname weer toegelaten moet worden tot de zorg die deze vóór de opname kreeg?

Geldt de zorgplicht voor een ongedocumenteerde patiënt ook na enkele no shows van deze patiënt?

Het antwoord dat deze zorgverleners kregen was in de geest van het antwoord dat de minister van VWS twintig jaar geleden al over soortgelijke vragen aan de Tweede Kamer gaf: "Het is immers niet goed denkbaar dat een arts op professionele gronden – vaak vastgelegd in algemene standaarden – voor een illegaal tot een andere vaststelling komt van wat in een bepaalde situatie medisch noodzakelijk is, als voor een andere patiënt in dezelfde situatie. Dat het verlenen van die zorg problematisch kan zijn omdat de betreffende persoon een onzeker bestaan leidt, is een andere kwestie."(Kamerstukken II 1998/99, 19 637, nr. 452).

Ouderen

Dankzij hun eigen netwerk kunnen ongedocumenteerden soms heel lang in Nederland verblijven.

Maar als ze oud en ziek worden komt dit netwerk onder grote druk te staan, zoals bijvoorbeeld in het geval van de man die Alzheimer kreeg. De mantelzorgers kunnen het niet meer redden en gaan een beroep doen op de (langdurige) zorg.

On- en onderverzekerde EU-onderdanen

Ging het voorheen vooral om Oost-Europeanen die hulp zochten omdat ze niet of onderverzekerd waren, dit jaar namen naast Bulgaren en Roemenen ook een Brit, een Amerikaan, een Italiaan en een Spanjaard contact op met Lampion.

Geestelijke gezondheidszorg

De GGZ blijft voor ongedocumenteerden een schier onneembare vesting. Patiënten met ernstige problemen wordt zo hulp onthouden. Het is wel fijn te merken dat, als een ongedocumenteerde patiënt er toch in geslaagd is hier binnen te komen, individuele medewerkers zich inspanssen om hen behulpzaam te zijn, ook met te nemen juridische stappen.

Tandartsen

De mondzorg voor kinderen zit in het basispakket en valt dus onder art.122a van de Zorgverzekeringswet. Toch is het nog steeds moeilijk om voor ongedocumenteerde kinderen een tandarts te vinden. Een tandarts weigerde drie

kinderen omdat ze geen Burgerservicenummer hadden. Zo wordt een bureau-cratische regel van zorgverzekeraars een onneembare hindernis voor deze kinderen. Ook na uitleg over de wettelijke regeling bleef deze tandarts onvermurwbaar. Gelukkig is er voor de kinderen een tandarts gevonden die ze wel van hun pijn wilde afhelfen.

5. Slotopmerkingen

De toegang tot de zorg voor ongedocumenteerden blijft een punt van zorg. Dokters van de Wereld bracht haar rapportage "De deur naar zorg". Lokale steunorganisaties geven veel begeleiding en bemiddelen om voor ongedocumenteerde patiënten die deur open te krijgen. Vanuit Lampion is dit jaar ook een specifieke poging gedaan om één van de eerste hindernissen in de toegang te nemen. De secretaris schreef een artikel voor het blad van de Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten (NVDA). Dit artikel zal in het voorjaar 2019 gepubliceerd worden. Dit zijn allemaal druppels die – met geduld en gestaag doorgaan – tenslotte de steen zullen uithollen.

Bijlage 1**Samenstelling Stuurgroep**

Voorzitter

Mevrouw W. Voogt

Samenwerkende organisaties

Defence for Children	Mevrouw M. Begemann
Dokters van de Wereld	Mevrouw M. Kroesen
GGD GHOR Nederland	De heer R. Smit
GGZ Nederland	Mevrouw D. Ngo
Hiv Vereniging	De heer R. Brands
Johannes Wierstichting	Meelezend lid
KNCV Tuberculosefonds	Mevrouw A. Reusken
KNMT	Mevrouw I. de Zeeuw
KNOV	Mevrouw W. van Driel
LHV	Mevrouw J. Gröne
Nederlandse Rode Kruis	Mevrouw C. Pronk / Mevrouw S. Poorte
Pharos	Mevrouw M. Mensinga, secretaris
VluchtelingenWerk Nederland	Mevrouw A. den Uyl
Waarnemer: CAK	De heer E. Rotteveel / De heer J. Cortjens